

Utbildning: Ämneslärarutbildningen
Programöversikt
Fastställd av: Fakultetsmöte 2016-01-27
Gäller från: VT 2016
Reviderad: ÅÅÅÅ-MM-DD

Waldorfpedagogik för ämneslärare motsv 60 ECTS

(Waldorf Pedagogy for Subject Teachers)

1. Allmän beskrivning av utbildningsprogrammet

Tvåårig deltidstudium som vänder sig till dem som har nödvändiga ämneskunskaper men saknar pedagogisk behörighet för arbete i waldorfskolans klass 7-12 (högstadium och gymnasium).

2. Syfte

Studierna syftar till att ge den studerande kunskaper och förmågor till att omsätta ämneskunskaper tillsammans med teori och praktik kring lärande och lärandeprocesser till didaktiska kunskaper och färdigheter lämpliga för waldorfskolans högre klasser.

Den studerande ges kunskaper om och förståelse för grunderna för waldorfpedagogiken, kunskap om waldorfskolans tolvåriga kursplan, waldorfskolans metoder och didaktik samt ett waldorfpedagogiskt perspektiv på undervisning och lärande. Studenten ska, genom arbetet med olika konstnärliga och praktiska kunskapsformer ha förmågan till att utveckla didaktiken inom det egna ämnesområdet.

Studierna syftar även till att den studerande utvecklar sin lärarkompetens och sitt professionella förhållningssätt genom en fördjupning av värdegrund och människosyn. Den studerande ska också tillägna sig kunskaper om och erfarenheter av den pedagogiska forskningens möjligheter att utveckla skolan och undervisningsmetoderna.

Utbildningens upplägg - med kombinationen av teoretiska, praktiska, konstnärliga och hantverksmässiga inslag - syftar till att synliggöra olika perspektiv på utvecklingen av den personliga lärarkompetensen och undervisningsämnets didaktiska möjligheter

3. Utbildningens lärandemål

Utbildningens generella lärandemål beskrivs nedan på tre områden: Kunskap och förståelse, färdigheter och förmågor, värderingsförmåga och förhållningssätt

<p>Kunskap och förståelse Kunskapsmålen behandlar lärarens omvärldsorientering och orientering i yrkets teoretiska och filosofiska grund samt en överblick av de kunskapstraditioner och den didaktiska utveckling som undervisningsämnet inrymmer.</p>	<p>Under Din studietid ska Du ha utvecklat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kunskap om barns utveckling, lärande, behov och förutsättningar för lärande. 2. Kunskaper om waldorfpedagogikens metoder och syn på lärandet och människans utveckling. 3. Kunskap om waldorfskolans kursplan och konstens möjligheter att levandegöra undervisningen i alla undervisningsämnen. 4. Kunskap om waldorfskolans pedagogiska idéer och syn på skola och samhälle. 5. Kunskap om olika pedagogiska inriktningar och utbildningsvetenskapliga perspektiv och placera in waldorfpedagogiken i dessa sammanhang. 6. Kunskap om lärares professionsutveckling som en syntes av vetenskap, beprövad erfarenhet och lärarens personliga strävan. 7. Didaktiska kunskaper i det egna ämnesområdet. 8. Ämneskunskaper och kunskap om relevant litteratur i det egna ämnesområdet. 9. Insikter i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. 10. Kunskap om skolans styrdokument. 11. Kunskap om vetenskapsteori och forskningsmetoder relevanta för pedagogisk forskning.
<p>Färdigheter och förmågor Med färdigheter och förmågor förstås de områden inom läraryrket som hos den enskilde läraren genom övning och erfarenhet är under kontinuerlig utveckling och omprövning.</p>	<p>Under Din studietid ska Du ha utvecklat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 12. Förmåga att omvandla egna erfarenheter till nya kunskaper och förmågor. 13. Förmåga att omsätta ämneskunskaper till ämnesundervisning. 14. Konstnärlig undervisningsförmåga. 15. Förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna undervisningserfarenheter. 16. Förmåga att bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen.

	<p>17. Förmåga att tillvarata elevers kunskaper och erfarenheter i undervisningen.</p> <p>18. Förmåga att stimulera varje elevs utveckling och lärande.</p> <p>19. Förmåga att planera, genomföra, utvärdera och utveckla waldorfskolans pedagogiska verksamhet.</p>
<p>Värderingsförmåga och förhållningssätt Med värderingsförmåga och förhållningssätt menar vi det sätt på vilken lärarens världsbild och andliga värden kommer till uttryck i arbetet. Den människo- och samhällssyn som återfinns i de mänskliga rättigheterna, olika styrdokument, religiösa texter samt i waldorfpedagogikens idébakgrund är sådana exempel.</p>	<p>Under Din studietid ska Du ha utvecklat:</p> <p>20. Förmåga att tillämpa kunskaper och idéer i det pedagogiska arbetet.</p> <p>21. Självkänedom och empatisk förmåga.</p> <p>22. Ett konstnärligt förhållningssätt till undervisning och ämnesdidaktik.</p> <p>23. Förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare.</p> <p>24. Tydlighet i att uttrycka och formulera din egen etik och värdegrund samt respekt för individ och värdegrund hos dem du möter i ditt arbete.</p> <p>25. Förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta mänskliga, vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter.</p> <p>26. Förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sig som människa och sin pedagogiska kompetens.</p>

4. Examinationer och bedömningar

Varje kursmoment har en eller flera examinerande uppgifter anpassade till kursens innehåll och upplägg. Generellt är det skriftliga inlämningsuppgifter som är examinerande uppgifter men även tentamina, gruppredovisningar och muntliga framställningar förekommer. Betygssystemet är Underkänt, Godkänt och Väl godkänt. Examensarbetet examineras enligt en 7gradig skala, A-f. Skriftliga intyg ges på delkursernas resultat.

5. Programmets innehåll

Utbildningen består av två delar, en allmäntdidaktisk del och en ämnesdidaktisk del. I den ämnesdidaktiska delen kommer vissa kursavsnitt att vara individuella. Under den sista

Utbildning: Ämneslärarutbildningen
Programöversikt
Fastställd av: Fakultetsmöte 2016-01-27
Gäller från: VT 2016
Reviderad: ÅÅÅÅ-MM-DD

terminen gör du ett individuellt examensarbete med syfte att fördjupa den egna ämnesdidaktiken.

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

I två av de sex delkurserna ingår en period av verksamhetsförlagd utbildning om tre veckor vardera.

Den första infaller i delkurs 3 - *Att utveckla den egna undervisningsförmågan*. Denna VFU bygger på handlett arbete med utveckling, reflektion och dokumentation av studentens egen undervisning.

Den andra VFU-perioden ligger i delkurs 6, Examensarbete och ämnespraktik. Denna VFU anordnas i samarbete med en lämplig handledare som kan förmedla ämnesdidaktisk erfarenhet inom studentens eget ämnesområde.

Programmets struktur och upplägg

Termin	Kurs
Termin 1	Ämnesdidaktik (motsv 5 hp)
Termin 2	Skolans värdegrund och inre arbete Del I (motsv 5 hp) Aktionsforskning i egen undervisningspraktik (motsv 10 hp)
Sommarvecka	Konsten att undervisa (motsv 5 hp)
Termin 3	Waldorfpedagogik i utbildningsvetenskapliga perspektiv (motsv 10 hp) Examensarbete och praktik (motsv 20 hp)
Termin 4	Skolans värdegrund och inre arbete del II (motsv 5 hp) Examensarbete forts (motsv 20 hp)

Allmän didaktik – tre delkurser

Waldorfpedagogik i utbildningsvetenskapliga perspektiv

Kursen ger studenten kunskaper om och förutsättningar att jämföra olika teorimodeller där synen på människan utgör grunden för lärandet. Studenten ska efter avslutad kurs kunna förstå, jämföra och diskutera sambandet mellan människosyn, kunskapssyn och lärandeprocesser och sätta in dessa i ett samhällsperspektiv.

Utbildning: Ämneslärarutbildningen
Programöversikt
Fastställd av: Fakultetsmöte 2016-01-27
Gäller från: VT 2016
Reviderad: ÅÅÅÅ-MM-DD

Kursen ger även en introduktion till vetenskapsmetod och rapportskrivande.

Waldorfskolans värdegrund och inre arbete

Del 1: Studier som syftar till att förstå och kunna använda värdegrundsarbetet i skolan, skolans målbeskrivningar, individuella utvecklingsprogram (IUP) och åtgärdsprogram. Modulen ger kunskaper om betyg och bedömning i skolan. Att planera för bedömning, formativ och summativa bedömningar och återkopplingens betydelse. Studenten ska även lära sig att använda sig av utvecklingssamtal som verktyg samt förstå hur neuropsykiatriska diagnoser och dyslexi påverkar lärarsituationen.

Del 2: (Vt är 2) Studenten skall tillägna sig grundläggande kunskaper om waldorfskolan som självförvaltande institution och aktör i såväl kulturliv som rättsliv och näringsliv i ett lokalt och nationellt sammanhang. Studenten skall dessutom kunna orientera sig i frågor som rör samarbete, grupprocesser, ledarskap och den egna utvecklingen i förhållande till kollegiearbete och skolledningsfunktionen.

Aktionsforskning i egen undervisningspraktik

Kursen syftar till att utveckla studentens egen undervisningskompetens genom att arbeta med aktionsforskning i den egna undervisningen. Kursen ger studenten teorier och verktyg för att observera, utvärdera och reflektera över den egna praktiken som lärare. Kursen innehåller de teoretiska principerna för aktionsforskning och motiv för personlig professionell utveckling.

I kursen gör studenten ett handlett aktionsforsknings projekt, syftande till att öva studenten i metoder och tillvägagångssätt att driva eget utvecklingsarbete i undervisningen. Kursen innehåller även studenten kunskap och praktik i akademiskt skrivande, rapportstruktur och användning av referenssystem.

Ämnesdidaktisk del Tre delkurser

Konsten att undervisa

Syftet med kursen är att studenten ska förstå lärarens möjligheter att använda konsten som ämnesövergripande i undervisningen. Kursen ger en översikt över konsthistorien och visar hur konsten i olika tidsepoker och platser uttrycker tidens och platsens kultur, värderingar och vetenskapliga paradig. Kursen visar även hur konstnärliga, kulturella och historiska aspekter kan ge en vidare kontext till ämnesundervisningen för de äldre eleverna.

Hur ämnenas samverkan skapar mening och perspektiv på undervisningen.

Waldorfskolans kursplan betraktas ur en horisontell och mångvetenskaplig synvinkel.

Den tolvåriga kursplanen studeras som en bild av elevernas utveckling med fokus på klasserna 7-12.

Ämnesdidaktik

Kursen syftar till fördjupning av det egna ämnesområdet. Under kursen ska studenten öka sin kompetens inom ämnets kunskapstraditioner och utveckla didaktiska metoder relevanta för ämnet och studentens undervisningsgrupp. Kursen syftar även till att fördjupa studentens kunskaper om kursplanens mål och syften inom studentens ämne.

Ämnets roll och utveckling som tradition och i nutid. Ämnesteoretisk bakgrund. Likheter och skillnader i waldorfskolans kursplan och grundskolans.

Examensarbete och praktik

Ett större självständigt examensarbete kopplat till erfarenheterna från undervisningspraktik inom studentens eget ämnesområde. I examensarbetet visar studenten:

- förmåga att identifiera, artikulera och diskutera viktiga aspekter av god undervisningspraktik inom eget ämnesområde.
- förstå, och utvärdera egen undervisningspraktik i samband med olika teoretiska perspektiv.
- Kunskap om viktiga aspekter av didaktisk utveckling inom ramen för aktuell forskning i det egna ämnesområdet.
- förmåga att bidra till utvecklingen av didaktik i eget ämne, aktuell debatt och forskning i eget ämnesområde.

6. Innehåll och upplägg

Undervisningen bedrivs genom litteraturstudier, föredrag, seminarier samt övande med konst och hantverk.

Kursen innehåller även vetenskapsmetod, löpande examinerande uppgifter, fältstudier, praktik och ett avslutande examensarbete.

Undervisningen äger rum 5 tillfällen per termin. Fredag 10.00 - 18.00 och lördag 8.30 – 17.30 samt en temavecka förlagd till sommaren.

7. Behörighetskrav

Relevant ämneskompetens för respektive undervisningsstadium.

Ämneslärarbehörighet med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 uppnås efter att studenten har fullgjort kursfordringar om 270 högskolepoäng. Ämneslärarbehörighet med inriktning mot arbete i gymnasieskolan uppnås efter att studenten har fullgjort kursfordringar om 300 eller, när så krävs, 330 högskolepoäng.

För ämneslärare med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 ska utbildningen omfatta ämnes- och ämnesdidaktiska studier om 195 högskolepoäng och ämnesstudier i tre undervisningsämnen. När två av undervisningsämnena svenska, samhällskunskap eller musik ingår i utbildningen omfattar examen ämnesstudier endast i dessa två undervisningsämnen. Av de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna ska 15 högskolepoäng utgöra ämnesrelaterad verksamhetsförlagd utbildning. Utbildningen ska omfatta minst en fördjupning om 90 högskolepoäng i relevant ämne eller ämnesområde. För varje övrigt i examen ingående ämne krävs minst 45 högskolepoäng. När svenska, samhällskunskap eller musik ingår krävs dock alltid 90 högskolepoäng inom de ämnesområden som är relevanta för dessa ämnen

För ämneslärarbehörighet med inriktning mot gymnasieskolan ska utbildningen omfatta ämnes- och ämnesdidaktiska studier om 225 eller, när så krävs, 255 högskolepoäng och omfatta ämnesstudier i två undervisningsämnen. Utbildningen ska omfatta en fördjupning om 120 högskolepoäng i relevant ämne eller ämnesområde och en fördjupning om 90 högskolepoäng. När svenska, samhällskunskap eller musik ingår krävs dock alltid 120 högskolepoäng inom de ämnesområden som är relevanta för dessa ämnen.